

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 21.11.2023, klo 13:00 - 14:44

Paikka Teams

Käsitellyt asiat

§ 108 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 109 Pöytäkirjantarkastajat

§ 110 Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvitys

§ 111 Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys

§ 112 Sosiaalityön selvitys

§ 113 Tiedoksi merkittävät asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Anu Valkama, puheenjohtaja
Mika Kontio, 1. varapuheenjohtaja
Matti Anttonen
Jari Jakola
Mari Keronen
Vesa Koskinen
Suvi Marjasuo
Kimmo Mäkelä
Taina Niiranen
Maarit Nousu
Crista Sjöholm-Aaltonen
Taru Kuosmanen, poistui 13:54
Anita Niemelä
Kari Hämäläinen
Veera Välimäki
Aki Leppänen, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Emilia Tomminen, Hallintoassistentti, sihteeri
Ulla Kampman, Henkilöstöjaoston puheenjohtaja
Anneli Taina, Henkilöstöjaoston varapuheenjohtaja, poistui 13:20
Minna Kuusela, Vastaava sosiaalihuollon johtaja, poistui 13:18
Minna Luoto, Suun terveydenhuollon toimialuejohtaja, saapui 13:16, poistui 13:48
Titta Pelttari, Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja, saapui 13:48, poistui 14:40

Poissa

Marina Erhola
Katja Kinnunen

Allekirjoitukset

Anu Valkama
Puheenjohtaja

Emilia Tomminen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

24.11.2023

24.11.2023

Veera Välimäki

Kari Hämäläinen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjantarkastaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 108

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hallintosäännön 132 §:n mukaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä sen, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Hallintosäännön 125 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa ilmoitetaan kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu lähetetään ensisijaisesti sähköisellä viestillä vähintään viisi (5) kalenteripäivää ennen kokousta jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Edellä mainitusta määräajasta voidaan poiketa, jos asian kiireellisyys sitä vaatii.

Varsinainen kokouskutsu ja esityslista yhteistoimintaelimen kokoukseen 21.11.2023 on toimitettu sähköisesti 16.11.2023 Esityslista liitteineen on tallennettu sähköiseen kokoustyötilaan (Pirre) 16.11.2023 sekä julkaistu yleisessä tietoverkossa 16.11.2023.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Lisäksi yhteistoimintaelin päättää

- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 110 ajaksi suun terveydenhuollon toimialuejohtaja Minna Luodolle.
- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 111 ajaksi lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja Titta Pelttarille.
- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 112 ajaksi vastaava sosiaalihuollon johtaja Minna Kuuselalle.

Päätös

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Lisäksi yhteistoimintaelin päätti

- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 110 ajaksi suun terveydenhuollon toimialuejohtaja Minna Luodolle.
- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 111 ajaksi lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja Titta Pelttarille.
- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden §:n 112 ajaksi vastaava sosiaalihuollon johtaja Minna Kuuselalle.
- myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden yhteistoimintaelimen kokouksiin hallintoassistentti Iina Toivoselle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 109

Pöytäkirjantarkastajat

Hallintosäännön 144 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua jäsentä, ellei toimitilin ole päättänyt pöytäkirjan tarkastamisesta muulla tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa. Vuorossa ovat Katja Kinnunen ja Veera Välimäki. Varalla Kari Hämäläinen ja Kimmo Mäkelä.

Päätös

Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Veera Välimäki ja Kari Hämäläinen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 110

Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvitys

25417/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Minna Luoto, TOIMIALUEJOHTAJA, SUUN TERVEYD., minna.luoto@pirha.fi

Liitteet

- 1 Suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma
- 2 Suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma, laaja materiaali

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alataavoitteen ” eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto ” alla on toteutettu hyvinvointialueen suun terveydenhuollon palveluiden verkostoa koskeva selvitys syys-lokakuussa 2023.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvityksen tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluiden verkostolla palvelutarpeeseen ja sen muutokseen, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston valmistelussa on ollut pohjana aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon kehittämisen yleiset sekä palvelukohtaiset periaatteet.

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Pirkanmaan hyvinvointialue tuottaa tällä hetkellä suun terveydenhuollon palveluja 53 toimipisteessä. Lisäksi aikuisten palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta noin 10 toimipisteestä. Osa toimipisteistä sijaitsee sote-asemilla, osa erillisinä hammashoitoloina koulujen yhteydessä tai muuten erillään muista sote-palveluista. Omat toimipisteet eroavat asukasohjiltaan, käyntimääriltään sekä henkilöstömääriltään huomattavasti toisistaan. Hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia toimipisteissä on noin 540.

Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palveluiden käyttöasteissa on suuria eroja. Digitaalisten palveluiden tarjonta on ylipäätään hyvin vähäistä. Liikkuvina palveluina on syksyllä 2023 aloitettu alakoululaisten määräaikaistarkastusten tekeminen kouluilla siirrettävien hoitokoneiden avulla. Lukuvuonna 2023/2024 Tamperetta lukuun ottamatta kaikki määräaikaistarkastukset tehdään kouluilla. Tampereella toiminta alkaa lukuvuonna 2024/2025. Jonkin verran on tarjottu liikkuvia palveluja myös ikäihmisten asumispalveluyksiköihin joillain alueilla.

Pirkanmaan väestön määrän ennustetaan kasvavan 2–4 % vuoteen 2035 mennessä. Tällä hetkellä eniten suun terveydenhuollon palveluita käyttävän ikäryhmän eli 7–17-vuotiaiden määrän ennustetaan kuitenkin pienenevän. Samaan aikaan yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa, samoin kuin tämän ikäryhmän palveluiden tarve.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Asiakasmäärän ennustetaan jonkin verran kasvavan vuoden 2022 tasosta. Käyntimäärien ennustetaan pysyvän vuoden 2022 tasolla olettaen, ettei nykyisissä toimintamalleissa tapahdu muutoksia. Suuntaus on kuitenkin kohti pidempiä käyntiaikoja, jolloin yhdellä käyntikerralla pystytään tarjoamaan enemmän palvelua ja näin vähennetään muun muassa potilasvaihdoista syntyvää hukkaa.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluiden verkosto, jossa palvelut jakautuvat fyysisiin toimipisteisiin, liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin. Suun terveydenhuolto on toimenpidekeskeinen ja laiteriippuvainen toimiala. Digitaalisten palveluiden käyttö tulee olemaan jatkossakin selvästi montaa muuta palvelua vähäisempää. Sen sijaan liikkuvien palveluiden tarjontaa voidaan lisätä. Vaiheittain toteutuvat muutokset edellyttävät joistakin vanhoista toimintatavoista luopumista.

Sosiaali- ja terveystalouden kiinteämpi yhteistyö on keskeinen tulevaisuuden tavoite. Suun terveydenhuollossa tavataan säännöllisesti valtaosa lapsista ja nuorista. Suun terveydestä voidaan tunnistaa monia yleisterveyteen liittyviä pulmia sekä mahdollisia sosiaalipalvelujen tarpeita. Yhteistyö vastaanottopalvelujen ja sosiaalipalvelujen kanssa on tärkeää. Yhteistyötä tukee suun terveydenhuollon toimipisteiden sijoittuminen jatkossa pääosin samoihin tiloihin näiden palvelujen kanssa, jolloin asiakkaan palvelutarpeisiin voidaan vastata joustavasti ja moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen.

Palveluiden verkoston valmistelu lähti kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä valmistelutyöryhmät pitivät tulevaisuuden palveluiden verkoston kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutosten skenaariota, jossa palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittyymiin ja samalla lisätään merkittävästi liikkuvia palveluja sekä mahdollisimman paljon digitaalisia palveluita. Samalla palveluiden verkostoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena. Liikkuvilla palveluilla tuodaan palveluita lähelle asukkaita varsinkin haja-asutusseuduilla.

Laajempien muutosten skenaariossa vuonna 2035 fyysisissä, kiinteissä toimipisteissä tapahtuisi 75 % käynneistä. Liikkuvina palveluina tarjottaisiin 15 % käynneistä ja digitaalisina palveluina 10 % käynneistä. Liikkuvien palvelujen tarjontaa muille kuin alakoululaisille pilotoidaan keväällä 2024 yhdessä vastaanottopalvelujen ja sosiaalityön kanssa.

Suun terveydenhuollon tulevaisuuden palveluiden verkoston osalta esitetään, että vuonna 2035 käytössä olisi 30 toimipistettä. Toimipisteiden aukioloaikoja laajennettaisiin, mikä osaltaan parantaisi palveluun pääsyä. Liikkuvilla palveluilla täydennettäisiin palveluita erityisesti haja-asutusseudulla, jossa julkinen liikenne on vähäistä. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi muun muassa asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutualueisiin. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvitys on liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Yhteistoimintaelin päättää

- merkitä suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvityksen tiedoksi, ja
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana suun terveydenhuollon toimialuejohtaja Minna Luotoa, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

SuPerin, Tehyn ja JHL:n lausunnot koskien § 110 *Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvitys* ja § 111 *Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys* ovat §:n 111 liitteenä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Esteellisyys

Anneli Taina ilmoitti olevansa esteellinen asiassa (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja hän poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyys todettiin.

Tiedoksi

Aluehallitus, Minna Luoto, Eeva Torppa-Saarinen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 111

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys

25418/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Titta Pelttari, LASTEN, NUORTEN, PERH. PAL. JOHTAJ, titta.pelttari@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkosto, LaNuPe, LAAJA MATERIAALI
- 2 Palveluiden verkosto, LaNuPe, ESITYSMATERIAALI - SAAVUTETTAVA
- 3 JHL lausunto § 111 Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys 21.11.2023
- 4 SuPer Lausunto § 110 Suun terveydenhuollon selvitys ja § 111 Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys 21.11.2023
- 5 Tehy Lausunto § 110 Suun terveydenhuollon selvitys ja § 111 Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys 21.11.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ” eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto ” alla on toteutettu hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkkoselvitys syys-lokakuun 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkkoselvityksen ja sen pohjalta tehtyjen päätösten tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluverkolla palvelutarpeeseen, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Keväällä 2023 valmisteltiin palveluverkon kehittämisen yleisiä sekä palvelukohtaisia periaatteita, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.8.2023. Sekä yleiset palvelulinjakohtaiset periaatteet ovat olleet pohjana lasten, nuorten ja perheiden palveluverkon valmistelussa. Valtuuston hyväksymät periaatteet ja kyseisten palveluiden esitettävät muutokset ovat linjassa keskenään.

Selvitys toteutettiin virkajohdon alaisuudessa konsulttiyhtiö Nordic Healthcare Group: n (NHG) ollessa valmistelun tukena. Valmistelussa käytettiin pohjana laajasti avoimen datan tilastotietoja mm. THL, Tilastokeskus, Sotkanet, Kela. Väestöanalyysit pohjautuvat Tilastokeskuksen väestötietoihin sekä Pirkanmaan liiton tekemän väestösuunnitteen tietoihin.

Valmistelua varten muodostettiin asiantuntijaryhmä, jossa oli edustettuna kaikkien toimi- ja vastualueiden edustajat, tilahallinnon, henkilöstöpalvelujen ja viestinnän edustajat. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkostoa työstettiin syys-lokakuussa 2023. Työpajoja järjestettiin yhteensä viisi kappaletta. Lisäksi henkilöstöä osallistettiin laajasti erilaisilla kyselyillä (sosiaalipalvelut) sekä keskusteluilla ja kartoituksilla lähiesihenkilöiden kanssa (terveys- ja opiskeluhuollon palvelut). Kunnilta koottiin tietoa meneillään olevista ja tulevaisuuden tilahankkeista, joilla on vaikutusta hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleviin lasten, nuorten ja perheiden palveluihin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvointialueen johtoryhmä on ohjannut lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkostotyötä.

Nykytilakuvaus ja muutospaineet

Lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarjotaan tällä hetkellä 420 toimipisteessä lähes 1900 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen toimesta. Toimipisteiden asiakaspohja, käynti- ja henkilöstömäärät eroavat huomattavasti toisistaan. Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palvelujen käyttöasteissa on suuria eroja. Liikkuvia palveluja palvelulinjalla on jo nyt runsaasti. Palveluja tarjotaan omasta palvelutuotannosta pääosin virka-aikaan.

Pirkanmaan lapsiväestön määrän kehittymisen myötä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelutarpeen ennustetaan vähenevän koko Pirkanmaan alueella. Strategian toimeenpanotyöllä tavoitellaan sitä, että palvelujen käytön painopiste siirtyy universaali- ja varhaisen vaiheen palveluihin ja korjaavien palvelujen tarve vähenee merkittävästi nykyisestä. Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa eri palvelujen kysyntään merkittävästi.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa palvelujen järjestämistä haastavat työvoiman saatavuus ja riittävyys. Erityisesti sosiaalityöntekijöiden, lääkäreiden ja psykologien määrä on tarpeeseen nähden riittämätön ja vaikuttavat palvelujen tuottamiseen erityisesti maakunnan reuna-alueille.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin (fyysiset toimipisteet), liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin.

Tavoitteena on tuottaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut nykyistä asiakaslähtöisemmin. Digipalveluiden käyttöä sekä oman palvelutuotannon aukioloaikoja tulee laajentaa palveluun pääsyn ja asioinnin sujuvoittamiseksi. Ammattilaisten välisen yhteistyön mahdollistaminen on otettu huomioon fyysisen toimipisteverkoston suunnittelussa.

Hyvinvointialueen, kuntien ja 3. sektorin palveluksessa työskentelevien lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ammattilaisten yhteistyön sujuvuus varmistetaan siten, että universaali- ja varhaisen vaiheen palvelujen tarjotaan myös jatkossa lähellä asiakkaita. Haasteellisessa elämäntilanteessa olevien lasten, nuorten ja perheiden tarvitsema joustava, moniammatillinen tuki pyritään varmistamaan sillä, että erityisesti erityisosaamista edellyttävät palvelut sijoittuvat jatkossa pääosin samoihin osaamiskeskittyymiin. Oman palvelutuotannon osuutta erityisesti lastensuojelun laitoshoidon osalta on tarve vahvistaa.

Valmistelu lähti asetetusta kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä valmisteluryhmät pitivät tulevaisuuden palveluverkon kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutoksien skenaariota, jossa liikkuvien ja digitaalisten palvelujen osuutta merkittävästi nykyisestä vahvistetaan. Samalla toimitilojen yhteiskäyttöä lisätään ja erityisosaamista edellyttäviä palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittyymiin. Fyysistä palveluverkkoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Eri palvelujen osalta digitaalisten, liikkuvien ja fyysisten palveluiden suhteelliset osuudet vaihtelevat merkittävästi kuitenkin siten, että digitaalisten ja liikkuvien palvelujen osuutta on kasvatettu kaikissa palvelukokonaisuuksissa. Digitaalisilla ja liikkuvilla palveluilla täydennetään palveluita erityisesti haja-asutusseuduilla, jossa julkinen liikenne on heikkoa. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi, jossa on nostettu esiin vaikutuksia mm. lapsiin, asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutuun. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti toiminnan kokonaisuudessa tavoitellaan noin kahden prosentin tuottavuuden lisääntymistä vuositasolla. Lähtökohta on huomioitu valmistelussa.

Jatkovalmistelu

Lasten, nuorten ja perheiden palveluverkkovalmistelussa edetään tarkemmalle tasolle kuulemiskierrosilta saadun ohjauksen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkkosuunnitelmien yhteensovittamisen jälkeen.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston laaja ja tiivistetty selvitys ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Yhteistoimintaelin päättää

- merkitä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvityksen tiedoksi, sekä
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijana lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja Titta Pelttaria, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

SuPerin, Tehyn ja JHL:n lausunnot koskien § 110 *Suun terveydenhuollon palveluiden verkoston selvitys* ja § 111 *Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys* ovat tämän pykälän liitteenä.

JUKO:n lausunto koskien § 111 *Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys*:

Laaja materiaali kommentteja varten on tullut niin nopealla aikataululla, että asiaan on ollut haasteellista perehtyä asianmukaisella tiiviydellä ja antaa kattavia näkemyksiä asiasta. Henkilöstön kuuleminen ja osallistaminen suunnitteluun on erityisen tärkeää, ei vain hankevetoisesti ja päällikkötasotyöskentelyllä. Henkilöstöltä on tullut yhteydenottoja huolen ilmauksina toimintojen järjestämisestä ja myös siitä, että

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

selvityksiä ja suunnitelmia näyttää tehdyn kuulematta henkilöstöä laajemmin. Mikäli suunnitelmat sisältävät tehtävämuutoksia, niin on huomioitava asianmukaisen työn vaativuuden arviointi. Suunnitelmat sisältävät paljon kohtia, joissa on ensisijaisen tärkeää huomioida työturvallisuusnäkökulma. Henkilöstön jaksaminen ja tämänhetkinen työn kuormitus on huomioitava sekä niihin panostaminen on ensisijaisen tärkeää.

Lisäksi merkittiin, että osa yhteistoimintaelimen jäsenistä on saanut tiedokseen huolen ilmaisun siitä, että palveluverkkoselvitys, joka koskee myös lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjalla toteutettavia lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita, on tehty siten, että selvityksestä ei ole informoitu sairaalapalvelulinjan lasten- ja nuorisopsykiatrian vastuualueita. Asiasta on keskusteltu yhteistoimintaelimen kokouksessa ja toimitettu lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja Titta Pelttarille eteenpäin tiedotettavaksi ja selvitettäväksi.

Sosiaali- ja terveysjohtaja Taru Kuosmanen poistui kokouksesta kokonaan pykälän käsittelyn aikana.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Esteellisyys

Anneli Taina ilmoitti olevansa esteellinen asiassa (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja hän poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyys todettiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 112

Sosiaalityön selvitys

27587/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Minna Kuusela, PALVELUPÄÄLLIKKÖ, minna.kuusela@pirha.fi

Liitteet

- 1 Yt-elin sosiaalityön resurssiselvitys
- 2 Sosiaalityön resurssiselvitys_suunnitelma271023.pdf

Selvityksen tausta

Kunnissa sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta oli organisoitu hyvin eri tavoin. Pienemmissä kunnissa sosiaalihuollon ammattihenkilöt työskentelivät usein eri palvelutehtävien parissa, kun taas keskuskaupungissa sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työ keskittyi pääosin tarkasti tiettyihin palvelutehtäviin ja sosiaalipalveluihin. Suuntana hyvinvointialueella oli palvelutehtävä- ja sosiaalipalvelukohtainen työskentely laajojen eri palvelutehtävät läpileikkaavien tehtävänkuvien sijaan.

Linjaorganisaatioon sijoittuminen ja substanssikohtainen erikoistuminen on varmistanut ja tukenut sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen liittyvää asiantuntijuutta sekä ammatillista johtamista. Käytännössä kuitenkin organisoitumisen tapa on johtanut osin siihen, että palvelutehtävien henkilöstöresurssit ovat väistämättä jakautuneet eri tavoin kuin kunnissa. On myös syntynyt tilanteita, joissa joidenkin asiakasryhmien kanssa työskentely on pirstaloitunut eri palvelulinjojen välille ilman täyttä yhteisymmärrystä siitä, kenen vastuulle asiakkaiden prosessien hoitaminen kuuluu. Tällainen tilanne on ollut esimerkiksi gerontologinen avososiaalityössä.

Sosiaalihuollossa toteutettavan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen tilanne on kansallisesti varsin haastava sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ja erityisesti sosiaalityöntekijöiden heikon saatavuuden sekä hyvinvointialueiden säästöpainneiden vuoksi. Maakunnallisen perus- ja erityistason integraation myötä hyvinvointialueet joutuvat ratkaisemaan, mihin työtehtäviin sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työpanosta on tarpeen konkreettisesti kohdentaa

Hyvinvointialueen perustamisen, sosiaalityön uudelleenorganisoinnin ja hyvinvointialueilla ja uusien toimintatapojen myötä on tarpeen arvioida sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien määrät sekä jakautuminen, jotta voidaan vastata alueen asiakkaiden palvelutarpeeseen. Selvitystyön avulla tuetaan tietoon perustuvaa johtamista ja päätöksentekoa.

Sairaalapalveluiden pilotti on osa resurssiselvitystä. Pilotissa kehitetään terveydenhuollon sosiaalityön ja sosiaalihuollon yhteisasiakkuuksien prosessia myöntämällä sairaalapalveluiden sosiaalityöhön tehtäväkohtaisia, rajattuja katselu- ja käyttöoikeuksia sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään asiakkaan luvalla. Pilotissa tarkastellaan ja muutetaan tehtäväkuvia asteittain siten, että myös terveydenhuollon palvelua tekevillä sosiaalihuollon ammattihenkilöillä on toimivaltaa tehdä esim. sosiaalihuoltolain mukaista palvelutarpeenarviointia ja sosiaalihuollon päätöksiä. Lähtökohtana on työikäisten, gerontologisen ja terveydenhuollon sosiaalityön

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

yhdyspinnoilla tapahtuvan toiminnan kehittäminen ja henkilöstöressurssien tehokas hyödyntäminen ja tavoitteena on pilotin käynnistäminen tämän vuoden aikana.

Tavoitteet

Selvityksen tavoitteena on luoda tilannekuva eri palvelutehtävien sosiaalityöstä ja sosiaaliohjauksesta sekä terveysosiaalityöstä päätöksenteon tueksi. Selvitystyön tavoitteena on luoda kokonaisuymmärrys sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursseista, tehtäväjaoista ja niiden kehittämisen tarpeista, työn sisällöistä ja työtehtävien kohdentamisen tarpeesta ottaen huomioon toisaalta lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja yhtäältä raskaampien palveluiden tarpeen ennaltaehkäisyyn.

Selvitystyö kohdennetaan ensivaiheessa seuraavasti sosiaalityöhön, sosiaaliohjaukseen, perhetyöhön ja tehostettuun perhetyöhön:

- Terveysosiaalityö (sairaalapalvelut) kokonaisuudessaan sisältäen sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työn
- läkkäiden palvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus (gerontologinen sosiaalityö)
- Lapsiperheiden palvelujen sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja perhetyö
- Työikäisten palvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Lastensuojelun (avo-, sijais- ja jälkihuolto) sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja tehostettu perhetyö
- Päihde- ja riippuvuustyön sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Vammaispalvelujen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Kaikkien palvelutehtävien sosiaalipäivystys

Ensivaiheessa selvitystyö kohdennettaisiin tiiviin aikataulun vuoksi niihin palvelutehtäviin ja sosiaalipalveluihin, joissa työskentelee pääosa sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista. Selvitystyön ulkopuolelle jäisivät perheoikeudellisten palvelujen lisäksi tässä vaiheessa perhetukikeskukset, päihde- ja riippuvuustyön sekä työikäisten palvelujen asumispalvelut, vammaispalvelujen asumispalvelut, laitospalvelut ja päivä- ja työtoiminta. Lisäksi selvityksessä ei pureuduta matalan kynnyksen palveluiden resursointiin kuten matalan kynnyksen perheohjaukseen tai etsivään työhön.

Aikataulut ja toimenpiteet

Marraskuun alussa toteutetaan kysely henkilöstölle Webropolilla, minkä turvin luodaan yleinen tilannekuva sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen ydinsisällöistä ja työtehtävistä.

Asiat kartoitetaan enimmillään 17 kysymyksellä (alustava kyselylomake löytyy osoitteesta <https://link.webpolsurveys.com/S/5EE1EA4866012104>).

Lisäksi lähiesihenkilöille kohdennetaan oma kyselynsä, jossa heitä pyydetään arvioimaan johtamansa työryhmän työajan riittävyttä, keskeisimpiä työnjakojen ja prosessien kehittämisen tarpeita, lakisääteisistä tehtävistä suoriutumista ja vaikutusten arviota tuen tarpeisiin vastaavien palvelujen toteutumisesta, mikäli toiminta jatkuu vastaushetken mukaisena.

Vastausaikaa kyselyihin on marraskuun ajan, ja tavoitteena on, että kyselyillä tavoitetaan valtaosa sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista sekä heidän esihenkilöistään. Koska tavoitteena on saada vastaus mahdollisimman monelta sosiaalityöntekijältä ja sosiaaliohjaajalta, kyselyjen on oltava melko tiiviit.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Marraskuun aikana analysoidaan myös tausta-aineisto (esim. käytettävissä olevat tilastot) ja luodaan kokonaisymmärrys siitä, miten oikeudellisen ympäristön muutokset vaikuttavat sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työtehtäviin palvelutehtävittäin ja terveyssosiaalityössä.

Marraskuun puolivälin ja joulukuun puolivälin aikana toteutetaan esihenkilö- ja työntekijähaastatteluja palvelutehtävittäin. Haastattelujen sisällöt kohdennetaan henkilöstö- ja esihenkilökyselyiden perusteella esiin nousseisiin kokonaisuuksiin kokonaiskuvan kartuttamiseksi. Kirjallinen yhteenveto laaditaan joulukuun loppuun mennessä.

Selvitykseen osallistuvat toimijat

Selvitykseen on varattu aikaa sosiaalialan osaamiskeskus Pikassokselta 25 henkilötyöpäivän verran (kehittämispäällikkö Anna Pekkarinen 18 henkilötyöpäivää ja toimitusjohtaja Tuula Tuominen 7 henkilötyöpäivää).

Lisäksi selvityksen ympärille kootaan palvelulinjoilta työryhmä, joka tukee selvitystyötä muun muassa varmistamalla, että esihenkilöille ja henkilöstölle suunnatut kyselyt tavoittavat kohderyhmän mielekkäästi. Työryhmää johtaa vastaava sosiaalihuollon johtaja.

Seuranta ja ohjaus

Vastaava sosiaalihuollon johtaja seuraa ja ohjaa operatiivista selvitystyötä. Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden johtoryhmä toimii selvitystyön ohjausryhmänä.

Tulokset

Lopputuloksena laaditaan 31.12.2023 mennessä selvitys sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen 1) resursseista, 2) työn sisällöistä (lakisääteiset tehtävät, kriittinen ennaltaehkäisy), 3) tehtäväjaoista (asiakasprosessit) ja niiden kehittämisen tarpeista sekä 4) sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työtehtävien kohdentamisen tarpeesta. Selvitystyötä voidaan laajentaa ja syventää vuonna 2024 erillisellä toimeksiannolla.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Yhteistoimintaelin päättää

- merkitä tiedoksi sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resurssiselvityksen suunnitelman.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana vastaava sosiaalihuollon johtaja Minna Kuusela, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Merkittiin, että § 112 käsiteltiin §:n 109 jälkeen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 113

Tiedoksi merkittävät asiat

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen, HENKILÖSTÖJOHTAJA

Yhteistoimintaelin päättää

- merkitä kokouksessa esiin tulleet asiat tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§108, §109, §110, §111, §112, §113

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).